

Uzasadnienie

Zmiana rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.) jest konieczna ze względu na zmiany w systemie kształcenia zawodowego wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206).

Celem wprowadzanych zmian jest zwiększenie skuteczności i efektywności systemu kształcenia zawodowego i ustawicznego w kontekście oczekiwań rynku pracy, w także otwarcie systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe na efekty uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego.

Zarządzeniem Nr 15 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 czerwca 2008 r. został powołany Zespół opiniodawczo-doradczy do spraw kształcenia zawodowego jako organ pomocniczy Ministra Edukacji Narodowej. W skład Zespołu weszli przedstawiciele właściwych ministrów, partnerów społecznych i pracodawców oraz eksperci. Rezultaty prac Zespołu zawierające propozycje zmian organizacyjno-programowych w kształceniu zawodowym, obejmujące także system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, zostały opisane w broszurze pt. „Założenia projektowanych zmian – Kształcenie zawodowe i ustawiczne”. Propozycje zmian zostały upublicznione i poddane szerokim konsultacjom społecznym podczas konferencji regionalnych w okresie od stycznia do kwietnia 2010 r.

W obecnym stanie prawnym egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe jest przeprowadzany dla absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe na podstawie standardów wymagań, określonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w drodze rozporządzenia¹. Przeprowadzanie egzaminu należy do zadań okręgowych komisji egzaminacyjnych, które przygotowują propozycje pytań, zadań i testów oraz ich zestawów, w porozumieniu z Centralną Komisją Egzaminacyjną.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw wprowadzają możliwość oddzielnego potwierdzania przez ucznia w procesie kształcenia każdej wyodrębnionej w zawodzie kwalifikacji i uzyskania przez niego świadectwa potwierdzającego określoną

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 3 lutego 2003 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 49, poz. 411, z późn. zm.).

kwalfikację, jak również objęciu systemem zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz osób, które będą potwierdzały kwalifikacje w zawodzie w trybie eksternistycznym.

Potwierdzenie wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie oraz uzyskanie odpowiedniego poziomu wykształcenia jest warunkiem otrzymania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe oraz suplementu do dyplomu.

W porównaniu z przepisami obecnie obowiązującego rozporządzenia w zakresie przeprowadzania egzaminu zawodowego nastąpi przede wszystkim wzmocnienie praktycznego aspektu egzaminu zawodowego przeprowadzanego w zawodach na poziomie technikum (część praktyczna egzaminu zawodowego w formie testu praktycznego), utworzenie z informatyzowanego systemu banku zadań egzaminacyjnych oraz umożliwienie osobom dorosłym potwierdzanie kwalifikacji zdobytych poza systemem szkolnym.

W dotychczasowym systemie egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe przeprowadzany był wyłącznie dla absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe. W w § 1 pkt 2 rozporządzenia (dot. § 109) egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe zastąpiono egzaminem potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie, zwanym dalej „egzaminem zawodowym” oraz rozszerzono katalog osób przystępujących do egzaminu zawodowego. Istotną zmianą jest również przeprowadzanie egzaminu zawodowego dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe w trakcie nauki.

Przepisy rozporządzenia, w porównaniu z dotychczasowym stanem prawnym, umożliwiają osobom, które ukończyły pozaszkolne formy kształcenia, w tym kwalifikacyjne kursy zawodowe, jak również osobom nabywającym kwalifikacje zawodowe w systemie nieformalnym, potwierdzania nabytych kwalifikacji zawodowych w systemie egzaminów organizowanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne. Słuchacze kwalifikacyjnych kursów zawodowych przystępują do egzaminu zawodowego na takich samych zasadach jak uczniowie i absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe, natomiast pozostałe osoby, o których mowa wyżej, przystępują do egzaminu zawodowego jako eksternistycznego na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych, co oznacza, że osoby te będą zdawać

ten sam egzamin zawodowy, co uczniowie i absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz słuchacze kwalifikacyjnych kursów zawodowych, ale inny będzie tryb dopuszczania tych osób do egzaminu zawodowego, uregulowany w ww. rozporządzeniu, oraz osoby te, dopuszczone do egzaminu zawodowego na podstawie ww. rozporządzenia będą wносить opłatę za ten egzamin.

Proponuje się także odstąpienie od egzaminów kwalifikacyjnych na tytuł zawodowy odpowiadający nazwie zawodu występującego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz na tytuł zawodowy mistrza w tym zawodzie, przeprowadzanych obecnie przez komisje egzaminacyjne powoływane przez kuratora oświaty. Osoby dorosłe spełniające wymogi warunkujące obecnie przystąpienie do egzaminu na tytuł zawodowy odpowiadający nazwie zawodu występującego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, tj. posiadające wymagane doświadczenie zawodowe w tym zawodzie będą mogły przystępować do egzaminu zawodowego jako egzaminu eksternistycznego.

W związku z powyższym, okręgowe komisje egzaminacyjne będą przeprowadzały egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie dla:

- 1) uczniów zasadniczych szkół zawodowych i techników oraz uczniów (słuchaczy) szkół policealnych;
- 2) absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników i szkół policealnych;
- 3) osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy;
- 4) osób dorosłych, które spełniają wymagania określone w przepisach w sprawie egzaminów eksternistycznych (osoby te zdają egzamin zawodowy jako egzamin eksternistyczny).

Zachowano także możliwość przystępowania do egzaminu zawodowego przez osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół ponadgimnazjalnych lub szkół ponadpodstawowych (§ 1 pkt 6 rozporządzenia – dot. § 115 ust. 3).

Osoby zamierzające przystąpić do egzaminu zawodowego, z wyjątkiem osób dopuszczonych do egzaminu zawodowego na podstawie przepisów w sprawie

egzaminów eksternistycznych, będą musiały złożyć deklarację przystąpienia do tego egzaminu nie później niż na 4 miesiące przed jego terminem, ogłaszanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej (§ 1 pkt 6 rozporządzenia – dot. § 115 ust. 5). Informacje, które ma zawierać taka deklaracja, zostały wskazane w § 115 ust. 1 zmienianego rozporządzenia (§ 1 pkt 6 rozporządzenia).

Uczeń (słuchacz) będzie składał deklarację dyrektorowi szkoły, do której uczęszcza, natomiast pozostałe osoby zamierzające przystąpić do egzaminu zawodowego – dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Absolwenci deklarację będą składać dyrektorowi wybranej przez siebie komisji egzaminacyjnej. Pozwoli to im dostosować przystąpienie do egzaminu do indywidualnej sytuacji życiowej, wynikającej na przykład ze zmiany miejsca zamieszkania związanej z poszukiwaniem pracy.

W przypadku osób posiadających świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół ponadgimnazjalnych lub szkół ponadpodstawowych, utrzymano obowiązek składania deklaracji do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania. Doprecyzowano ponadto, że w przypadku osoby posiadającej miejsce zamieszkania za granicą deklarację składa się dyrektorowi komisji okręgowej właściwej ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania w Polsce. Przyjęcie takiego rozwiązania jest konieczne ze względu na mobilność obywateli Unii Europejskiej, a także jest spowodowane dążeniem do w miarę równomiernego rozłożenia egzaminów zawodowych pomiędzy wszystkie okręgowe komisje egzaminacyjne.

Natomiast w przypadku osoby, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy, wprowadzono obowiązek składania deklaracji o przystąpieniu do egzaminu zawodowego dyrektorowi komisji okręgowej właściwej ze względu na miejsce prowadzenia kwalifikacyjnego kursu zawodowego, ponieważ, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych organizator kwalifikacyjnego kursu zawodowego obowiązany jest do zgłoszenia jego uczestników i przewidywanego terminu zakończenia ww. kursu okręgowej komisji egzaminacyjnej właściwej ze względu na miejsce prowadzenia kursów. Dana okręgowa komisja egzaminacyjna, na podstawie otrzymanych od organizatora kwalifikacyjnego kursu zawodowego informacji, uwzględnia uczestników tego kursu w swoich planach dotyczących przeprowadzania egzaminów zawodowych, między

innymi określając termin przeprowadzania egzaminu zawodowego z danej kwalifikacji.

Osoby zamierzające przystąpić do egzaminu zawodowego będą obowiązane dołączyć do deklaracji odpowiednie dokumenty określone w przepisach § 115 ust. 2-4 zmienianego rozporządzenia (§ 1 pkt 6 rozporządzenia). W § 115 ust. 6 zmienianego rozporządzenia (§ 1 pkt 6 rozporządzenia) przewidziano odstępstwo od powyższej zasady dotyczące osób, które są uczestnikami kwalifikacyjnego kursu zawodowego, który zakończy się nie później niż miesiąc przed wyznaczonym terminem egzaminu zawodowego. Osoby te nie później niż na 4 miesiące przed terminem egzaminu zawodowego składają dyrektorowi komisji okręgowej jedynie deklarację przystąpienia do egzaminu zawodowego, natomiast zaświadczenie o ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego składają dyrektorowi komisji okręgowej niezwłocznie po zakończeniu tego kursu. Przyjęte rozwiązanie umożliwi uczestnikom kwalifikacyjnych kursów zawodowych przystąpienie do egzaminu zawodowego bezpośrednio po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, a tym samym szybsze wejście na rynek pracy z nowo nabytymi i potwierdzonymi kwalifikacjami zawodowymi.

W zmodernizowanym systemie kształcenia zawodowego rezygnuje się z opracowywania standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu. Podstawą przeprowadzania egzaminu zawodowego będzie nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach wydana na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 19 sierpnia 2011 r., która określa obowiązkowy zestaw celów kształcenia i treści nauczania, opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia, a także zalecane warunki realizacji kształcenia w zawodach, uwzględniane w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie będzie składał się z części pisemnej i części praktycznej przeprowadzanych odpowiednio w formie testu pisemnego i testu praktycznego (§ 1 pkt 2 rozporządzenia - dot. §110). Dotychczasowy egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe składał się z etapu pisemnego i etapu praktycznego, które wykazują pewne podobieństwo do proponowanych obecnie części pisemnej i części praktycznej. Nowymi rozwiązaniami

w zakresie przeprowadzania części pisemnej i części praktycznej egzaminu zawodowego, w porównaniu z dotychczasowym egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe, są:

- 1) możliwość przeprowadzania części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego;
- 2) możliwość przeprowadzania części pisemnej egzaminu zawodowego przez pracodawcę;
- 3) ujednoczenia części praktycznej egzaminu zawodowego dla zawodów kształconych w zasadniczej szkole zawodowej i szkole policealnej kształcącej w zawodzie, w którym kształci zasadnicza szkoła zawodowa oraz dla zawodów kształconych w technikum i szkole policealnej kształcącej w zawodzie, w którym kształci technikum, poprzez wprowadzenie formy testu praktycznego do egzaminów zawodowych przeprowadzanych dla wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach kształconych we wszystkich typach szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Część pisemna egzaminu zawodowego będzie mogła być przeprowadzana albo z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego albo, tak jak dotychczas, z wykorzystaniem arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi.

Na przeprowadzenie części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego szkoła, placówka kształcenia ustawicznego, placówka kształcenia praktycznego lub pracodawca będą musieli, zgodnie z § 1 pkt 7 rozporządzenia (dot. § 117a), uzyskać upoważnienie okręgowej komisji egzaminacyjnej. Upoważnienie będzie udzielane na wniosek szkoły, placówki lub pracodawcy złożony nie później do dnia 1 września roku szkolnego, w którym ma być przeprowadzona część pisemna egzaminu zawodowego. Upoważnienie to będzie udzielane, jeżeli szkoła, placówka lub pracodawca będzie posiadać warunki zapewniające prawidłowy przebieg części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego, zwłaszcza odpowiednio wyposażone indywidualne stanowiska egzaminacyjne wspomagane elektronicznie oraz zapewni

warunki do samodzielnego wykonywania testu pisemnego przez zdających (§ 1 pkt 7 rozporządzenia – dot. § 117b). Dzięki temu wszyscy zdający część pisemną egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego będą przystępować do tej części egzaminu zawodowego w takich samych warunkach. Posiadanie powyższego upoważnienia potwierdza także posiadanie odpowiednich warunków technicznych (sprzętowych), co z kolei zapewnia sprawne przeprowadzenie egzaminu zawodowego i minimalizuje możliwość wystąpienia podczas jego przeprowadzania problemów technicznych.

Elektroniczny system przeprowadzania egzaminu zawodowego będzie polegał na tym, że zamiast wypełniać papierowy arkusz egzaminacyjny zawierający pytania testowe i kartę odpowiedzi, zdający we wskazanym przez okręgową komisję egzaminacyjną terminie w ośrodku egzaminacyjnym (w szkole, placówce lub u pracodawcy) po zalogowaniu się do systemu komputerowego rozwiąże test w tym systemie, a po zakończeniu od razu otrzyma informację o liczbie punktów, jaką uzyskał. Odpowiedzi udzielone przez zdającego zostaną zapisane i zarchiwizowane w elektronicznym systemie przeprowadzania egzaminu zawodowego, a następnie przesłane w formie elektronicznej do okręgowej komisji egzaminacyjnej (§ 1 pkt 13 rozporządzenia – dot. § 123a).

Wprowadzenie rozwiązania polegającego na możliwości przeprowadzania części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego umożliwi zdającym szybsze uzyskanie informacji o wyniku, jak również przyczyni się do zmniejszenia kosztów przeprowadzania tej części egzaminu zawodowego, m. in. poprzez brak konieczności ponoszenia kosztów związanych z drukowaniem i dystrybucją pakietów zawierających arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi.

W przypadku przeprowadzania części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi, w porównaniu z rozwiązaniami obowiązującymi w dotychczasowym stanie prawnym, nie wprowadzono zasadniczych zmian. Podkreślić jednak należy, że w dotychczasowym stanie prawnym do przeprowadzania części pisemnej egzaminu zawodowego były uprawnione jedynie szkoły, placówki kształcenia ustawicznego i placówki kształcenia praktycznego. Rozwiązania wprowadzone w niniejszym rozporządzeniu umożliwią

przeprowadzanie części pisemnej egzaminu zawodowego, w tym z wykorzystaniem arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi, także przez pracodawcę.

Do dnia 31 sierpnia 2017 roku część pisemna egzaminu zawodowego będzie przeprowadzana zarówno z wykorzystaniem arkuszy ocen i kart odpowiedzi, jak i z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania tego egzaminu (§ 2 rozporządzenia). Oznacza to, że w tym okresie uzyskanie upoważnienia do przeprowadzania egzaminu zawodowego z wykorzystaniem systemu elektronicznego będzie miało charakter fakultatywny. Ośrodki egzaminacyjne, które takiego upoważnienia nie będą miały, będą mogły przeprowadzać część pisemną egzaminu zawodowego, jak dotychczas, z wykorzystaniem arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi. Po dniu 31 sierpnia 2017 roku wszystkie ośrodki egzaminacyjne, aby móc przeprowadzać część pisemną egzaminu zawodowego, będą musiały posiadać upoważnienie okręgowej komisji egzaminacyjnej do przeprowadzania tej części egzaminu zawodowego z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego.

W dotychczasowym stanie prawnym etap praktyczny egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe różnił się istotnie w przypadku zawodów kształconych w zasadniczej szkole zawodowej i szkołach policealnych kształcących w zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe oraz zawodów kształconych w technikum i w szkołach policealnych kształcących w zawodach, w których kształcą technika. W przypadku zawodów kształconych w zasadniczej szkole zawodowej i szkołach policealnych kształcących w zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe polegał on na wykonaniu zadania, które sprawdzało praktyczne umiejętności zadającego. Zespół egzaminacyjny, złożony z trzech egzaminatorów, obserwował i oceniał egzamin w trakcie jego trwania, przy czym ten trzyosobowy zespół egzaminujący obserwował i oceniał egzamin trzech zdających. Natomiast w przypadku zawodów kształconych w technikum i w szkołach policealnych kształcących w zawodach, w których kształcą technika etap praktyczny egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe polegał na opracowaniu projektu wykonania określonych prac. Projekt ten po zakończeniu egzaminu oceniał zespół egzaminatorów. Każdy projekt oceniany był przez jednego egzaminatora, a w

przypadku wątpliwości dotyczących ostatecznego wyniku odbywało się ponowne sprawdzanie przez innego egzaminatora.

W przypadku egzaminu zawodowego część praktyczna dla wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych we wszystkich zawodach kształconych we wszystkich typach szkół prowadzących kształcenie zawodowe będzie polegała na wykonaniu zadania egzaminacyjnego w formie testu praktycznego. Zgodnie z § 129 zmienianego rozporządzenia, przebieg części praktycznej egzaminu zawodowego w danej sali egzaminacyjnej będzie nadzorował zespół nadzorujący część praktyczną, w którego skład będzie wchodziło:

- 1) w przypadku gdy egzamin będzie odbywał się w szkole lub placówce - dwóch nauczycieli z danej szkoły lub placówki;
- 2) w przypadku gdy egzamin będzie odbywał się u pracodawcy - dwóch pracowników upoważnionych przez tego pracodawcę.

Przewodniczących zespołów nadzorujących część praktyczną egzaminu zawodowego w poszczególnych salach egzaminacyjnych wyznaczy kierownik ośrodka egzaminacyjnego.

Część praktyczną egzaminu zawodowego będzie oceniał egzaminator wpisany do ewidencji egzaminatorów w zakresie przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, wyznaczony przez kierownika ośrodka egzaminacyjnego spośród egzaminatorów ujętych w wykazie przekazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej. Egzaminator ten będzie obecny w sali egzaminacyjnej przez cały czas trwania egzaminu, nie będzie jednak wchodził w skład zespołu nadzorującego część praktyczną. W § 1 pkt 16 rozporządzenia (dot. § 133) wprowadzono rozwiązanie zapewniające rzetelne ocenianie części praktycznej egzaminu zawodowego przez egzaminatora polegające na tym, że jeden egzaminator w danej sali egzaminacyjnej będzie oceniał egzamin 6 zdających. Jeżeli w sali egzaminacyjnej jednocześnie będzie przystępować do egzaminu większa liczba zdających, dla każdego następnego sześciu zdających w tej sali egzaminacyjnej kierownik ośrodka egzaminacyjnego dodatkowo powołuje egzaminatora. Dopuszczono także możliwość powoływania jednego egzaminatora dla mniej niż 6 zdających – taka sytuacja będzie miała miejsce, gdy ze względów technicznych lub organizacyjnych nie będzie możliwe jednoczesne przeprowadzenie

części praktycznej egzaminu zawodowego dla 6 lub więcej zdających np. w danej sali egzaminacyjnej, ze względu na powierzchnię zajmowaną przez stanowiska egzaminacyjne, mieści się mniej niż 6 stanowisk egzaminacyjnych.

Zmiana liczby egzaminatorów uczestniczących w części praktycznej egzaminu zawodowego w stosunku do obowiązujących obecnie przepisów wynika ze zmiany sposobu oceny części praktycznej egzaminu zawodowego. Dotychczas oceniany był przebieg egzaminu i jego efekt końcowy. W karcie oceny egzaminatorzy oceniali poszczególne elementy wykonania zadania egzaminacyjnego każdego ze zdających. Zespół egzaminacyjny odpowiadał także za samo przeprowadzanie etapu praktycznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

W rozporządzeniu za sam przebieg (przeprowadzenie) części praktycznej egzaminu zawodowego w danej sali egzaminacyjnej będzie odpowiadał zespół nadzorujący część praktyczną egzaminu zawodowego, natomiast egzaminator będzie wyłącznie dokonywał oceny wykonania zadania egzaminacyjnego przez zdających. Poszczególne elementy oceny dokonywanej przez egzaminatora zostały określone w § 134 zmienianego rozporządzenia (§ 1 pkt 16 rozporządzenia).

W rozporządzeniu przyjęto obowiązek uzyskania przez szkołę, placówkę kształcenia ustawicznego, placówkę kształcenia praktycznego i pracodawcę upoważnienia do przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego (§ 1 pkt 14 rozporządzenia – dot. §126) oraz określono, jakie warunki powinna w szczególności spełniać ta szkoła, placówka lub pracodawca, aby udzielono jej upoważnienia. Nie wprowadzono jednocześnie rozwiązania dotyczącego sytuacji, w których od wymogu posiadania tego upoważnienia można odstąpić. Celem powyższego rozwiązania jest zapewnienie optymalnych, ujednoczonych warunków, w jakich są przeprowadzane egzaminy zawodowe z zakresu danej kwalifikacji w odniesieniu do wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych we wszystkich zawodach kształconych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe.

Istotnym jest także, że rozporządzenie wprowadza zasadę, że uczniowie i absolwenci przystępują do egzaminu zawodowego w szkole, do której uczęszczają lub uczęszczali, a w przypadku części praktycznej egzaminu zawodowego – także u pracodawcy, u którego odbywają lub odbywali praktyczną naukę zawodu (§ 1 pkt 6 rozporządzenia – dot. § 116 ust. 1 i § 1 pkt 14 rozporządzenia – dot. § 126a ust. 1). Celem takiego rozwiązania jest dążenie do stworzenia ośrodków egzaminacyjnych

we wszystkich szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, co niewątpliwie spowoduje ułatwienie uczniom i absolwentom dostępu do egzaminu zawodowego, a także na równomierne rozłożenie przeprowadzania egzaminu zawodowego w ośrodkach egzaminacyjnych na terenie danej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Natomiast osoby, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe, osoby posiadające świadectwa szkolne uzyskane za granicą, uznane za równorzędne ze świadectwami ukończenia odpowiednich polskich szkół ponadgimnazjalnych lub szkół ponadpodstawowych, oraz osoby przystępujące do egzaminu zawodowego jako eksternistycznego, będą przystępowały do tego egzaminu w ośrodku lub ośrodkach egzaminacyjnych wskazanych przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej (§ 1 pkt 6 rozporządzenia – dot. § 116 ust. 3 i § 1 pkt 14 rozporządzenia – dot. § 126a ust. 3). Wskazana wyżej grupa osób nie jest bezpośrednio powiązana ze szkołami (tak jak uczniowie i absolwenci), dlatego też konieczne jest wskazanie ośrodka egzaminacyjnego, w którym będą one miały zapewnioną możliwość przystąpienia do części praktycznej egzaminu zawodowego.

Ponadto rozporządzenie wprowadza w § 1 pkt 3 (dot. § 111a) obowiązek dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu zawodowego dla osób, które są niewidome, słabowidzące, niesłyszące, słabosłyszące, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim lub z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera. Będą one mogły przystąpić do egzaminu zawodowego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju ich niepełnosprawności, na podstawie zaświadczenia potwierdzającego występowanie danej dysfunkcji wydanego przez lekarza. Niniejsze rozporządzenie reguluje tę kwestię szczegółowo w odniesieniu do osób, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe oraz osób, które przystępują do egzaminu zawodowego jako eksternistycznego. Jest to regulacja analogiczna do zawartej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. 228, poz. 1489) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i

oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. 228, poz. 1490), które dotyczą uczniów i absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Dodanie § 111a jest konsekwencją poszerzenia grupy osób przystępujących do egzaminu zawodowego. Ponieważ wszystkie te osoby przystępują do tego samego egzaminu, konieczne jest zagwarantowanie wszystkim zdającym takich samych uprawnień.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie zostanie wprowadzony od roku szkolnego 2012/2013, równocześnie z wprowadzeniem nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Określenie efektów kształcenia dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach oraz potwierdzanie każdej kwalifikacji odrębnym egzaminem i świadectwem potwierdzającym kwalifikację w zawodzie umożliwi lepsze dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Ponadto wprowadzenie formy testu praktycznego dla części praktycznej wszystkich egzaminów zawodowych wzmocni aspekt praktyczny kształcenia zawodowego i zapewni możliwość lepszego sprawdzenia przygotowania absolwentów do funkcjonowania w rzeczywistych warunkach pracy.

W nowym systemie egzaminacyjnym zasadniczą zmianę stanowić będzie odejście od sesyjności egzaminów zawodowych na rzecz egzaminów przeprowadzanych w trybie ciągłym (§ 1 pkt 5 rozporządzenia – dot. § 113) tj. przez cały rok szkolny – w zależności od liczby chętnych i liczby zgłoszeń ze szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz liczby słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych zgłoszonych przez organizatorów tych kursów. Terminy egzaminów zawodowych będą ogłaszane przez dyrektorów okręgowych komisji egzaminacyjnych na pięć miesięcy przed planowanym terminem egzaminu. W przypadku uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe egzaminy zawodowe będą przeprowadzane także w trakcie cyklu kształcenia. Takie rozwiązanie przyczyni się do uelastycznienia kształcenia zawodowego i przyspieszy proces zdobywania i potwierdzania kwalifikacji zawodowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na aktywność zawodową uczniów i absolwentów.

Istotna zmiana dotyczy także ponownego przystąpienia do egzaminu w sytuacji, gdy zdający nie zdał jednej z części egzaminu lub całego egzaminu (§ 1 pkt 20

rozporządzenia – dot. § 140). Zdający, który nie zdał jednej z części egzaminu zawodowego, przez okres trzech lat, licząc od dnia, w którym przeprowadzona została część pisemna egzaminu zawodowego, do którego zdający przystąpił lub mógł przystąpić po raz pierwszy, może przystąpić do egzaminu tylko w tej części, której nie zdał. Po upływie tego okresu zdający będzie musiał przystąpić do egzaminu zawodowego w pełnym zakresie. Ponadto zdający, którzy będą przystępować do egzaminu zawodowego lub jego części po raz trzeci lub kolejny, będą go zdawać jako egzamin eksternistyczny, co oznacza, że będą wnosić opłatę za przystąpienie do egzaminu zawodowego, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych. Obecnie niejednokrotnie zdarzało się, że osoby, które przystępowały do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po raz kolejny, rezygnowały z jego zdawania w ostatniej chwili, natomiast osoby, które zdawały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe po szkole umożliwiającej otrzymanie świadectwa dojrzałości, przygotowywały się przede wszystkim do egzaminu maturalnego, traktując jednocześnie przystępowanie i przygotowanie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dość pobieżnie, skutkiem czego nie zdawały tego egzaminu. Należy przy tym zaznaczyć, że w odróżnieniu od egzaminu maturalnego czy sprawdzianu gimnazjalnego, egzamin zawodowy wymaga przygotowania nie tylko arkuszy egzaminacyjnych, ale także materiałów i produktów do wykonania zadania egzaminacyjnego w części praktycznej tego egzaminu, co wiąże się z dodatkowymi kosztami. W przypadku niestawienia się zdającego na egzamin były to koszty, które okręgowe komisje egzaminacyjne ponosiły bez uzyskania zamierzonego efektu w postaci przystąpienia zdającego do egzaminu zawodowego (i zdania przez niego tego egzaminu). Co więcej, z powodu zwiększenia ilości egzaminów zawodowych oraz wprowadzenia formy testu praktycznego do części praktycznej wszystkich egzaminów zawodowych (dotychczas forma ta była stosowana jedynie w przypadku zawodów kształconych w zasadniczych szkołach zawodowych i szkołach policealnych kształcących w zawodach, w których kształcą zasadnicze szkoły zawodowe), wielokrotne nieprzystępowanie do egzaminu pomimo zgłoszenia się lub niezdawania tego egzaminu przez zdającego, może spowodować znaczący wzrost tych kosztów. Wprowadzenie opłat za przystąpienie do egzaminu zawodowego lub jego części po raz trzeci lub kolejny powinno przyczynić się do większej odpowiedzialności w

podejmowaniu decyzji o ponownym przystąpieniu do egzaminu zawodowego. Konieczność wniesienia opłaty za kolejne przystąpienie do egzaminu zawodowego będzie także bodźcem do lepszego przygotowania się zdających do egzaminów zdawanych po raz pierwszy, co w konsekwencji przyczyni się do podniesienia efektywności kształcenia zawodowego i poprawi wyniki egzaminów. Jednocześnie zaznaczyć należy, że opłata ponoszona przez zdającego w przypadku przystępowania do egzaminu zawodowego po raz trzeci lub kolejny nie jest wygórowana i będzie wynosić 5,5% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego posiadającego tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, określonego na podstawie art. 30 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.). Osoba, która będzie po raz trzeci lub kolejny przystępować do części egzaminu zawodowego, będzie wносить: w przypadku części pisemnej -1/3 opłaty, o której mowa wyżej, a w przypadku części praktycznej – 2/3 tej opłaty. Ponadto z całą mocą należy podkreślić, że dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej, na wniosek osoby o niskich dochodach zamierzającej przystąpić do egzaminu zawodowego lub jego części, może zwolnić tę osobę z wnoszenia ww. opłaty lub jej części.

Istotnym jest także, by ośrodki egzaminacyjne zapewniały zdającym warunki jak najbliższe rzeczywistym warunkom pracy. Dlatego też w tworzeniu ośrodków, w których przeprowadza się egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, powinni aktywnie uczestniczyć pracodawcy, stanowiący otoczenie gospodarcze szkół zawodowych, którzy chcieliby przygotowywać pracowników zgodnie z własnymi potrzebami. Dlatego też w rozporządzeniu przyjęto rozwiązania umożliwiające przeprowadzanie obu części egzaminu zawodowego w ośrodku egzaminacyjnym zorganizowanym u pracodawcy (§ 1 pkt 7 rozporządzenia – dot. § 117a i 117b oraz § 1 pkt 14 rozporządzenia - dot. §126).

Rozporządzenie wprowadza istotne zmiany w systemie egzaminów zawodowych. Dlatego też, by umożliwić ich płynne wprowadzanie, wprowadzono przepisy przejściowe.

W § 9 rozporządzenia przewiduje się, że ośrodki egzaminacyjne, które w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia posiadają powyższe upoważnienie, będą mogły na podstawie tego upoważnienia przeprowadzać część praktyczną egzaminu

potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Celem takiego rozwiązania jest zachowanie płynności przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, przy jednoczesnym stopniowym wprowadzaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.

Z uwagi na fakt, że rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 2012 roku wszystkie terminy dotyczące przeprowadzania egzaminów zawodowych w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 zostały w przepisach przejściowych odpowiednio dostosowane, tak aby egzaminy zawodowe w tych latach szkolnych mogły zostać właściwie przeprowadzone. Dotyczy to m. in. terminów składania wniosków o uzyskanie upoważnienia do przeprowadzania odpowiednich części egzaminów zawodowych, terminów ogłaszania informatorów egzaminacyjnych, o których mowa w § 111 ust. 8, § 111a ust. 2 oraz §114 rozporządzenia, oraz listy olimpiad i konkursów zwalniających z części pisemnej egzaminu zawodowego, o której mowa w § 112 ust. 1 rozporządzenia (§ 3-7 rozporządzenia).

Należy także zaznaczyć, że do roku szkolnego 2016/2017 włącznie utrzymano egzamin zawodowy na dotychczasowych zasadach dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, techników i techników uzupełniających dla młodzieży oraz szkół policealnych, którzy rozpoczęli naukę przed dniem 1 września 2012 roku, a w przypadku absolwentów techników uzupełniających dla dorosłych – rozpoczną naukę przed 1 września 2013 roku (§ 11 rozporządzenia).

Proponowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem niniejszego rozporządzenia w tym trybie.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Zakres regulacji rozporządzenia dotyczy egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie i oddziałuje na uczniów (słuchaczy), absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, uczestników kwalifikacyjnych kursów zawodowych, osób, które zamierzają przystąpić do egzaminów zawodowych jako eksternistycznych, nauczycieli, dyrektorów szkół, pracodawców oraz na Centralną Komisję Egzaminacyjną i okręgowe komisje egzaminacyjne, które przeprowadzają egzamin zawodowy oraz przygotowują pytania, zadania i testy oraz ich zestawy do przeprowadzania egzaminu, a także prowadzą ewidencję egzaminatorów. Egzamin zawodowy ma również wpływ na działalność specjalistów – znawców zawodów, którzy opracowują podstawę programową kształcenia w zawodach, gdyż zakres i poziom wymagań stawianych na egzaminie zewnętrznym uczniowi szkoły kształcącej w danym zawodzie lub osobie dorosłej przystępującej do egzaminu, nie może wykraczać poza odpowiednią podstawę programową kształcenia w zawodach.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym:

- 1) Business Centre Club – Związek Pracodawców;
- 2) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. Ks. J. Popiełuszki”;
- 3) Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT;
- 4) Forum Związków Zawodowych;
- 5) Izbie Gospodarczej Gazownictwa;
- 6) Izbie Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego;
- 7) Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy;
- 8) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 9) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
- 11) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 12) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;

- 13) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 14) Ogólnopolskiej Izbie Gospodarczej Drogownictwa;
- 15) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 16) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego;
- 17) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 18) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 19) Polskiej Izbie Druku;
- 20) Polskiej Izbie Firm Szkoleniowych;
- 21) Polskiej Izbie Hotelarstwa;
- 22) Polskiej Izbie Książki;
- 23) Polskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej Budownictwa;
- 24) Polskiej Izbie Turystyki;
- 25) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 26) Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych;
- 27) Polskiemu Stowarzyszeniu Hotelarstwa i Turystyki;
- 28) Polskiemu Zrzeszeniu Hoteli;
- 29) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 30) Pracodawcom RP;
- 31) Radzie ds. Szkolnictwa Artystycznego;
- 32) Radzie Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 33) Radzie Szkół Katolickich;
- 34) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
- 35) Stowarzyszeniu Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 36) Stowarzyszeniu Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 37) Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół Średnich;
- 38) Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich;
- 39) Stowarzyszeniu Technicznemu Odlewników Polskich;
- 40) Unii Metropolii Polskich;
- 41) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”;
- 42) Zarządowi Głównemu Polskiego Związku Niewidomych;

- 43) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Elektryków Polskich;
- 44) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 45) Zarządowi Głównemu Towarzystwa Wiedzy Powszechnej;
- 46) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 47) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 48) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 49) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego „Budowlani”;
- 50) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 51) Związkowi Gmin Wiejskich RP;
- 52) Związkowi Miast Polskich;
- 53) Związkowi Powiatów Polskich;
- 54) Związkowi Województw RP.

W toku konsultacji społecznych Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność zaopiniowała pozytywnie projekt rozporządzenia. Pozytywną opinię wyraził także Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Związek Rzemiosła Polskiego zgłosił następujące uwagi:

- 1) uwaga dotycząca przepisu, w którym mowa o zgłaszaniu uczniów zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie do okręgowej komisji egzaminacyjnej przez pracodawcę. Związek Rzemiosła Polskiego wyraził opinię, że pracodawca nie powinien mieć obowiązku zgłaszania ucznia – młodocianego pracownika do okręgowej komisji egzaminacyjnej, ponieważ obowiązek ten spoczywa na dyrektorze szkoły. Uwaga ta została uwzględniona.
- 2) uwaga dotycząca zasadności wprowadzania przepisu regulującego sposób pokrywania kosztów przeprowadzenia egzaminów zdawanych przez młodocianych pracowników. Związek Rzemiosła Polskiego zwrócił uwagę na fakt, że kwestie dotyczące pokrywania przez pracodawców kosztów egzaminów młodocianych pracowników regulują odrębne przepisy. Uwagę uwzględniono. Rozporządzenie nie zawiera przepisów regulujących sposób pokrywania kosztów egzaminów młodocianych pracowników.
- 3) uwaga dotycząca składu zespołu nadzorującego część pisemną i część praktyczną egzaminu zawodowego. Zdaniem Związku Rzemiosła Polskiego

zaproponowane w projekcie rozporządzenia rozwiązania, zrównujące nauczycieli i pracodawców uczestniczących w części pisemnej i części praktycznej egzaminu, nie uwzględniają specyfiki przeprowadzania egzaminu w rzeczywistych warunkach pracy, czyli bezpośrednio u pracodawcy. Związek wskazał uwagę na fakt, że niemożliwym do spełnienia będzie warunek wyłączenia z egzaminu pracodawcy, u którego zdający odbywał kształcenie zawodowe. Uwagę przyjęto.

4) uwagi dotyczące wymiaru czasu przeznaczanego na część praktyczną egzaminu zawodowego oraz uwagi dotyczące podziału zawodu na kwalifikacje i przeprowadzania egzaminów w trakcie trwania nauki zawodu, w których Związek Rzemiosła Polskiego uznał czas przeznaczony na część praktyczną za zbyt krótki, jak również podważył zasadność przeprowadzania egzaminów z poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie. Uwag nie uwzględniono. Zgodnie z projektem rozporządzenia na część praktyczną egzaminu zawodowego przewidziano nie mniej niż 120 minut i nie dłużej niż 240 minut. Dokładne określenie czasu trwania części praktycznej egzaminu znajdzie się w informatorze. Biorąc pod uwagę oddzielne potwierdzanie każdej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie poprzez wykonanie zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym w formie testu praktycznego, nie jest uzasadnione wydłużanie czasu trwania egzaminu. Natomiast jeśli chodzi o przeprowadzanie egzaminów z poszczególnych kwalifikacji, należy zauważyć, że definicja egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie została określona w ustawie z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

Uwagi o charakterze ogólnym zgłosił Zarząd Główny Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego. Dotyczyły one braku w rozporządzeniu przepisów wyraźnie rozgraniczających częścią praktyczną egzaminu zawodowego w zasadniczej szkole zawodowej i w technikum. Uwag nie uwzględniono. Rozporządzenie nie wprowadza rozróżnienia pomiędzy składem zespołu nadzorującego część praktyczną egzaminu dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej i w zawodach na poziomie technikum ze względu na fakt, że część praktyczna egzaminu zawodowego będzie w przypadku wszystkich kwalifikacji przebiegała na tych samych zasadach. Nie ma zatem uzasadnienia dla tworzenia odrębnych przepisów, które stosowałyby się

wyłącznie do zawodów na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej lub na poziomie technikum.

Uwagi do rozporządzenia zgłosiło także Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty. Dotyczyły one braku spójności pomiędzy datą wejścia w życie rozporządzenia (1 września 2012 r.) a terminem zgłaszania szkoły lub placówki do okręgowej komisji egzaminacyjnej (1 września roku szkolnego poprzedzającego egzamin) oraz braku precyzji zapisów dotyczących udziału drugiego egzaminatora w zespole nadzorującym część praktyczną (budziło wątpliwości, który z nich będzie przewodniczącym). Uwagi uwzględniono.

Pozostali partnerzy społeczni nie zgłosili uwag do projektu rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia został przekazany również Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt rozporządzenia uzyskał akceptację Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego podczas posiedzenia w dniu 26 października 2011 r.

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zmiany w systemie egzaminów zawodowych nie spowodują dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów samorządów terytorialnych.

I. Wprowadzenie egzaminów z poszczególnych kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie

W projektowanym systemie kształcenia zawodowego zwiększy się liczba egzaminów przeprowadzanych obecnie przez okręgowe komisje egzaminacyjne. Wynika to przede wszystkim z przyjętej koncepcji podziału zawodów na kwalifikacje odrębnie potwierdzane w drodze egzaminu. Zakładając, że nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego obejmie 185 zawodów, z czego 62 to zawody jednokwalifikacyjne, 96 – dwukwalifikacyjne, 27 – trójkwalifikacyjne, liczba egzaminów, które potencjalnie będą obowiązane przeprowadzić okręgowe komisje egzaminacyjne wzrośnie o 150, tj. o 44,78% (poniższa tabela).

Porównanie liczby egzaminów	Nowy system kształcenia zawodowego				Stan obecny
	Zawody 1- kwalifikacyjne	Zawody 2- kwalifikacyjne	Zawody 3- kwalifikacyjne	Razem	
Liczba zawodów	62	96	27	185	185
Liczba kwalifikacji	62	192	81	335	x
Liczba egzaminów	62	192	81	335	185
Wzrost liczby egzaminów: 335 – 185 = 150					

Egzamin zawodowy, obejmujący obecnie – etap pisemny i praktyczny, będzie składał się z części pisemnej oraz części praktycznej i przeprowadzany będzie w ośrodkach egzaminacyjnych. Część pisemna docelowo zdawana będzie z zastosowaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu zawodowego, zaś w okresie do dnia 31 sierpnia 2017 r. również z wykorzystaniem zestawów egzaminacyjnych, zawierających arkusze egzaminacyjne i karty odpowiedzi. Zinformatyzowanie części pisemnej egzaminu pozwoli obniżyć jej koszty w porównaniu do stanu obecnego (egzamin w formie tradycyjnej generuje wysokie koszty przygotowania i dystrybucji papierowych arkuszy egzaminacyjnych).

W nowym systemie kształcenia koszt egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie zależy od tego, ile kwalifikacji wyodrębniono w danym zawodzie. Koszt egzaminu dla zawodu jednokwalifikacyjnego będzie najniższy, równy kosztowi egzaminu z zakresu jednej kwalifikacji. Koszt egzaminu dla zawodu, w którym wyodrębniono dwie lub trzy kwalifikacje, będzie odpowiednio dwu- lub trzykrotnie wyższy. Relacje pomiędzy kosztami egzaminów w nowym i w obecnym systemie kształtują się następująco:

- koszt nowego egzaminu dla zawodu jednokwalifikacyjnego stanowi ok. 61% kosztu egzaminu w obecnym systemie;
- koszt nowego egzaminu dla zawodu dwukwalifikacyjnego jest o ok. 21% niższy, niż koszt egzaminu w obecnym systemie;

- koszt nowego egzaminu dla zawodu trójkwalifikacyjnego jest o ok. 18% wyższy, niż koszt egzaminu w obecnym systemie.

Zmiany w systemie zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w szczególności opracowanie banku zadań, zostaną sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji projektu *Modernizacja egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe*.

II. Wykorzystanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wdrażanie zmian w kształceniu zawodowym i ustawicznym wspierają projekty systemowe realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty).

Zmiany w systemie egzaminów zawodowych wspiera realizowany w latach 2010-2013 projekt *Modernizacja egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe*. Celem ww. projektu jest utworzenie banku zadań egzaminacyjnych, krajowej sieci ośrodków egzaminacyjnych oraz platformy internetowej umożliwiającej współpracę Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi i innymi instytucjami tworzącymi krajową sieć ośrodków egzaminacyjnych.

Skutki dla sektora finansów publicznych projektów systemowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przedstawia załącznik.

4. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy

Ujednoczenie i uporządkowanie systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe oraz włączenie pracodawców do tworzenia ośrodków egzaminacyjnych i przeprowadzania zarówno części pisemnej jak i części praktycznej egzaminu zawodowego przez pracodawców stwarzają podstawy dla nawiązywania i zacieśniania współpracy pomiędzy pracodawcami a szkolnictwem zawodowym.

Ukierunkowanie kształcenia zawodowego na osiągnięcie konkretnych efektów określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach wraz z potwierdzaniem zdobytych kwalifikacji według jednolitych zasad spowoduje wzrost zaufania pracodawców do świadectw i dyplomów wydawanych przez okręgowe

komisje egzaminacyjne oraz wzbudzi zainteresowanie kształceniem zawodowym potencjalnych pracowników.

Zbliżenie szkolnictwa zawodowego i przedsiębiorstw zaowocuje podniesieniem jakości kształcenia zawodowego, zwłaszcza w aspekcie nabywania umiejętności praktycznych, adekwatnych do współczesnych technologii oraz realnego środowiska pracy, a w konsekwencji spowoduje, że absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe będą wchodzić na rynek pracy wyposażeni w kwalifikacje zawodowe poszukiwane przez pracodawców.

5. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Nowa formuła egzaminu zawodowego stwarza grunt dla wytworzenia realnych powiązań szkolnictwa zawodowego z otoczeniem gospodarczym poprzez włączenie lokalnych pracodawców w system egzaminowania, zarówno w części pisemnej jak i w części praktycznej egzaminu zawodowego. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, zmodernizowanych po kątem wymagań współczesnego rynku pracy, lepiej będą przygotowani do potrzeb polskiej gospodarki. Elastyczny system egzaminowania szybciej będzie mógł reagować na oczekiwania i potrzeby przedsiębiorstw, co ułatwi rekrutowanie właściwie przygotowanych pracowników. Lokalne firmy będą też mogły bezpośrednio w szkołach zamawiać prowadzenie kursów kształcących w zakresie kwalifikacji odpowiednich dla swoich pracowników, a po ich ukończeniu uczestnicy kursu będą mogli potwierdzić zdobyte kwalifikacje przystępując do egzaminu zawodowego.

Dzięki możliwości pozyskania dobrze wykwalifikowanych pracowników, wzrośnie wartość zasobów ludzkich przedsiębiorstw, przez co staną się one bardziej konkurencyjne na rynkach pracy. Zwiększona dostępność pozaszkolnych form kształcenia wysokiej jakości oraz potwierdzania kwalifikacji ułatwi podejmowanie odpowiednich strategii postępowania w razie zmian koniunktury, albo w przypadku wdrażania nowych technologii lub zmiany profilu produkcji.

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja będzie miała wpływ na sytuację i rozwój regionalny poprzez ustanowienie mechanizmu wspierającego dostosowanie podaży kwalifikacji

absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb lokalnego rynku pracy. Precyzyjny opis kwalifikacji w ramach zawodów oraz zorientowana na efekty kształcenia podstawa programowa kształcenia w zawodach, będąca podstawą przeprowadzania egzaminu zawodowego umożliwi szkołom prowadzącym kształcenie zawodowe nawiązywanie współpracy z przedsiębiorcami i tworzenie oferty edukacyjnej uwzględniającej specyfikę gospodarczą regionu. Ułatwienie regionalnym przedsiębiorstwom pozyskiwania pracowników posiadających kwalifikacje potwierdzone świadectwem lub dyplomem zwiększy ich konkurencyjność i szanse rozwojowe.

Załącznik

Skutki dla sektora finansów publicznych projektów systemowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (w mln zł)						
Działanie	2010			2011 – 2013		
	SFP (kol. 3+4)	BP	UE	SFP (kol. 6+7)	BP	UE
1	2	3	4	5	6	7
Przygotowanie i upowszechnienie projektu zmian w systemie kształcenia zawodowego	-0,07	-0,07	0	0	0	0
Doskonalenie podstaw programowych kształcenia zawodowego ukierunkowane na zapewnienie zgodności kształcenia z wymogami gospodarki opartej na wiedzy (projekt EFS)	-3,5	-0,5	-3,0	-11,9	-1,8	-10,1
Opracowanie modelu doradztwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej (projekt EFS)	-2,5	-0,4	-2,1	-4,2	-0,6	-3,6
Model systemu wdrażania i upowszechniania kształcenia na odległość w uczeniu się przez całe życie (projekt EFS)	-3,6	-0,5	-3,1	-16,0	-2,4	-13,6
System wsparcia szkół i placówek oświatowych wdrażających modułowe programy kształcenia zawodowego (projekt EFS)	-3,9	-0,6	-3,3	-4,9	-0,7	-4,2
Modernizacja systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (projekt EFS)	-5,1	-0,8	-4,3	-32,0	-4,8	-27,2
Szkola zawodowa szkołą pozytywnego wyboru (projekt EFS)	-4,0	-0,6	-3,4	-14,0	-2,1	-11,9
Łącznie	-22,67	-3,47	-19,2	-83,0	-12,4	-70,6

Oznaczenia: SFP - sektor finansów publicznych, BP – budżet państwa, UE – środki Unii Europejskiej